Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Planet Youth- mallin käyttöönotto Pohjanmaalla

Nuorisovaltuusto 4.11.2026 § 36
ÖVPH/6546/00.02.04.00/2026

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Asiaseloste

Valmistelu sektorijohtaja Pia-Maria Sjöström

Pohjanmaan hyvinvointialue on selvittänyt vuoden 2026 aikana mahdollisuuksia käyttää Planet Youth -mallia osana lasten ja nuorten hyvinvoinnin pitkäjänteistä edistämistä ja riskikäyttäytymisen ehkäisyä Pohjanmaalla. Planet Youth on tutkittuun tietoon perustuva pitkäjänteinen työskentelytapa, jossa lasten ja nuorten elinympäristöä koskevaa paikallistietoutta käytetään perustana yhteisille toimenpiteille lasten ja nuorten lähiympäristössä olevien suojaavien rakenteiden tukemiseksi. Työ liittyy nykyiseen terveydenedistämistyöhön, jota painotetaan alueellisessa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa; muun muassa perhekeskustoimintaan, opiskeluhuoltoon ja kuntien ehkäisevään työhön. Mallilla on myös selkeä yhteys hyvinvointialueen strategiaan, jonka visiona on, että Pohjanmaan väestö on Suomen hyvinvoivin ja toimintakykyisin.

Hyvinvointialue järjesti 9.10.2026 alueellisen Planet Youth -seminaarin kuntien ja hyvinvointialueen päättäjille sekä lasten ja nuorten palvelujen vastuuhenkilöille. Tavoitteena oli luoda yhteinen perusta mallin mahdolliselle käyttöönotolle Pohjanmaalla. Seminaarin yhteydessä tehdyssä kyselyssä ilmeni selkeää kiinnostusta jatkokehittämiseen, 87 % arvioi mahdollisuudet hyviksi tai erittäin hyviksi. Eniten painottuivat kestävät yhteistyörakenteet, ja riittävät resurssit nostettiin esiin tärkeimpänä yksittäisenä menestystekijänä. Vapaamuotoisissa vastauksissa toivottiin muun muassa päätöksiä ja toimintamallin juurruttamista, organisaatioiden välistä yhteistyötä, selkeää johtajuutta ja vastuuta, kuntien osallistumista, nuorten osallisuutta sekä selvyyttä pitkäjänteisen resursoinnin ja koordinoinnin järjestämistapaan.

Seminaarin ja jatkovalmistelun perusteella ehdotetaan, että työ etenee vaiheittain. Lähtökohtana on, että paikallinen työ kuuluu kunnille, kun taas hyvinvointialue koordinoi alueellista prosessia. Ennen lopullisen mallin vahvistamista käydään kuntakohtaiset keskustelut kuntien tarpeiden, nykyisen toiminnan, kiinnostuksen ja osallistumisedellytysten kartoittamiseksi. Sen jälkeen laaditaan yhteinen alueellinen tilannekuva ja valmistelua jatketaan yhdessä niiden kuntien kanssa, jotka haluavat jatkaa.

Jatkovalmistelussa tulee konkretisoida erityinen toimintamalli, vastuunjako, ohjaus, alueellinen koordinointi, tiedonkeruu ja seuranta sekä resurssi- ja rahoitustarpeet. Lähtökohtana tulee olla, että Planet Youth integroidaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen nykyisiin rakenteisiin ja että se täydentää kunnissa ja hyvinvointialueella jo tehtävää työtä. Hyvinvointialue on hakenut THL:ltä hankevaroja kehittääkseen yhdessä kuntien kanssa tietoon perustuvan yhteistyömallin lasten ja nuorten parissa tehtävää ehkäisevää työtä varten. Jos hankevaroja myönnetään, ne voidaan käyttää Planet Youth -mallin alueellisen rakenteen luomiseen ja implementoinnin aloittamiseen.

Nuorisovaltuuston käsittely kuuluu osana valmisteluun. Syksyksi suunnitellaan kuntakohtaisia keskusteluja ja sen jälkeen konkretisoidaan ehdotus alueelliseksi toimintamalliksi. Planet Youth -mallin ja sen edellyttämien resurssien mahdollinen käyttöönotto tulee sen jälkeen kytkeä hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun.

Sektorijohtaja lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria
ehdottaa, että nuorisovaltuusto päättää puoltaa omalta osaltaan, että Planet Youth -malli otetaan käyttöön alueellisena lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen toimintamallina.

- tekee ehdotuksia siitä, miten lapset ja nuoret voidaan osallistaa mallin käyttöönottoon liittyvään työhön.

Päätös:
Nuorisovaltuusto puoltaa Planet Youth-mallin käyttöönottoa alueellisena lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen toimintamallina ja katsoo nuorisovaltuuston osallistumisen prosessiin tärkeänä.

Liitteet

Oheisaineisto